

04.12.2010

Uniwersytet Latający

---

autor: jaszol

Uniwersytet Latający, zwany Babskim, był tajną organizacją oświatową utworzoną w latach 1882/85 przez grupę intelektualistów warszawskich pod kierownictwem Jadwigi oraz Jana W. Dawidów. W UL kształciły z początku tylko kobiety choć z czasem wysoki poziom wykładów przyciągnął także mężczyzn. Przyczyną niedopuszczania pań do wyższych uczelni było poza formalnym zakazem prawnym, zakorzenione w narodzie zacofanie światopoglądowe. Przeważał pogląd, że "umysł kobiety niezdolny jest do obejmowania wyższych horyzontów wiedzy". Szkoła wyższa dla kobiet miała więc charakter konspiracyjny zarówno przed władzami rosyjskimi jak i wobec zwykłych obywateli.

UL zorganizowany był w formie kółek samokształceniowych prowadzonych przez ówczesne elity intelektualne Warszawy w osobach m.in.: L. Krzywickiego, A. Świętochowskiego, A. Dygasińskiego czy T. Korzona. Wykłady odbywały się w prywatnych mieszkaniach przy zachowaniu wszelkich środków ostrożności, stąd przydomek "latający". Studentki zobowiązane były do comiesięcznych wpłat w wysokości 2-4 rubli, z których poza opłacaniem pracy wykładowców, finansowano "podarunki" dla rewirowych. Jedną z wychowanek UL - Stefania Sempołowska - wspomina o samowarze, którego wręczyła w charakterze łapówki podejrzliwemu żandarmowi. Sporym udogodnieniem było utworzenie tajnej biblioteki dzięki depozytom zbiorów książek części grona profesorskiego. Liczba woluminów z biegiem lat wzrastała a księgozbiór przekształcił się wkrótce w Bibliotekę m.st. Warszawy.

Pierwsze ślady świadczące o rozszyfrowaniu przez władze tej tajnej organizacji znajdujemy w aktach policji carskiej dopiero w roku 1894. Śledztwo prowadzone jest jednak na tyle niedbale, że bez większych trudności UL przetrwał aż do 1905/06, kiedy na jego miejsce powołano jawnie działające Towarzystwo Kursów Naukowych zamienione w międzywojniu na Wolną Wszechnicę Polską istniejącą formalnie do roku 1952.

Uniwersytet Latający przez dwadzieścia lat istnienia wykształcił około pięć tysięcy kobiet, jedną z nich była późniejsza noblista - Maria Skłodowska-Curie.